Конгрес Українських Націоналістів

Любіть Україну!

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 3 червня 2008 року № 23 (239)

КОНГРЕС ДОТРИМУВАТИМЕТЬСЯ КУРСУ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

31 травня у Києві відбулося засідання Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів

З оцінкою соціально-політичної ситуації в Україні перед присутніми виступив Голова Конгресу Олексій Івченко.

Він зазначив, що нинішня ситуація в державі є нестабільною. Країна перманентно переходить від виборів до виборів. За результатами дочасних виборів до ВР можемо говорити, що це рішення було правильним, бо вдалося переламати ситуацію і створити демократичну коаліцію у ВР та затвердити нібито демократичний коаліційний уряд. Були сподівання, що зникнуть непорозуміння у гілках влади. Натомість сьогодні констатуємо, що демократів нічого так і не навчив гіркий досвід. Вони не можуть домовитися, учергове наступають на одні і ті самі граблі. Заважають амбіції деяких політичних сил, їхніх лідерів у демократичному таборі.

Негативною назвав О.Івченко економічну ситуацію. Причина криється у неправильному підході до управління економікою і виробництвом. А підхід цей є соціалістично-популістичним: забрати, роздати, заробити дешеву популярність. Для того, щоб економіка розвивалася оптимально, не потрібно використовувати адміністративні важелі і методи.

Підсумовуючи результати дочасних виборів у Києві, О. Івченко зазначив, що БЮТ, який ініціював ці вибори, зазнав поразки. Попри всі гасла про єдність та єдиного кандидата, цього не сталося. Як і на минулих виборах, у Києві були розпорошені голоси демократичного електорату, що дозволило Черновецькому отримати перемогу.

О. Івченко мотивував, чому Конгрес не брав участи у київських виборах, сформулював своє бачення того, як партії рухатися далі. На переконання Голови Конгресу, найбільше відповідає сьогодні ідеологічно і морально для КУН політичний курс Президента України. Адже Віктор Ющенко для нашого ідеологічного напрямку зробив набагато більше, ніж його попередники.

Політичні напрямки діяльності Конгресу на найближчий період сформулював у своєму виступі на засіданні Головного Проводу заступник Голови Конгресу Микола Пшеволоцький.

Заступник Голови Конгресу Володимир Борейчук реферував на засіданні з питання позиції Конгресу щодо ініціатив Президента України Віктора Ющенка про оприлюднення списків жертв і катів українського народу за часів комуністичного тоталітарного режиму та заходів для примирення і консолідації української нації.

Головний Провід підтримав проект відповідної заяви Конгресу Українських Націоналістів.

Заслухавши інформацію про стан підготовки розширеної програми Конгресу, з якою виступив голова програмової комісії, голова Секретаріату Степан Брацюнь, Головний Провід відзначив недостатньо активну участь у цій роботі партійних осередків та доручив обласним проводам до жовтня ц. р. подати свої пропозиції до програми партії.

Головний Провід також підтримав ініціативу Івано-Франківської обласної організації КУН щодо заходів з відзначення 100-річчя від дня народження Степана Бандери та проголошення 2008–2009 роки – роками Степана Бандери.

Заслухано інформацію Лесі Брацюнь про хід виконання Указу Президента України про вшанування пам'яти Ярослава і Слави Стецьків.

Головний Провід звернувся до Президента України з проханням відзначити державною нагородою члена КУН, відомого письменника Сергія Плачинду з нагоди його 80-річчя, яке виповнюється цього року.

Окрім того, обласні організації зобов'язано активізувати роботу з поширення газети "Нація і держава" та журналу "Світ дитини".

Вл. інформація

ЗАЯВА

Конгресу Українських Націоналістів

Конгрес Українських Націоналістів підтримує оголошені Президентом України Віктором Ющенком у Биківні під час церемонії вшанування пам'яти жертв тоталітарного режиму намір встановити імена жертв комуністичного режиму та назвати поіменно їхніх катів.

Конгрес категорично вимагає заборонити діяльність КПУ та проведення суду над КПУ та КПРС за скоєні криваві злочини проти української нації.

Водночас, Конгрес Українських Націоналістів всебічно підтримує зусилля Президента України, спрямовані на національне примирення та консолідацію української нації.

Саме в національному єднанні – наша сила, запорука незалежности та надійна основа для економічного зростання і духовного відродження української нації.

Пам'ятаймо, що українці ніколи в своїй історії не приймали рішень воювати один проти одного. Трагічні сторінки, що мали місце в історії України, коли брат на брата піднімав руку, пов'язані з тим, що Україна була окупована і розділена сусідніми державами, а рішення про війни приймалося в столицях окупаційних імперій.

Таким драматичним випробуванням для української нації стали події Другої світової війни, коли у нещадному поєдинку зійшлися два тоталітарні людиноненависницькі режими – фашистський і більшовицький.

Україна, як колонія Москви, була втягнута у кривавий вир змагання за новий переділ світу, і мільйони насильно рекрутованих більшовицьким режимом українців були змушені воювати і гинути за чужі для них інтереси "червоних" колонізаторів.

У цей драматичний час нашої історії лише Українська Повстанська Армія була єдиною силою, яка зі зброєю в руках воювала проти окупантів усіх мастей і вела безпощадну боротьбу за незалежну Українську державу. Героїчна та жертовна боротьба вояків ОУН–УПА продемонструвала велич духу і державницький чин української нації.

За нинішніх умов, з відновленням незалежної Української держави, мусимо сконцентрувати всі зусилля для її розвитку.

Вшановуючи героїв ОУН–УПА і одночасно пам'ятаючи гіркі і трагічні уроки минулого, ми вважаємо, що запорукою для зміцнення Української держави і консолідації української нації є національне примирення, що стане основою для побудови могутньої Української національної держави.

Одночасно ми констатуємо, що жодного примирення з катами українського народу не може бути. Ми вимагаємо ретельного розслідування їхніх злочинів і суду над ними.

Конгрес Українських Націоналістів підтримує дії СБУ щодо відкриття архівних матеріалів, які правдиво висвітлюють події в Україні за часів московської окупації. Сподіваємося і чекаємо від українських учених правдивого тлумачення історії, написаної на основі архівних документів.

Усвідомлюючи, що імперії різних мастей та їхні "п'яті колони" завжди діяли і діють за принципом "поділяй і володарюй", і беручи до уваги існуючі нині зовнішні загрози для Української держави, Конгрес Українських Націоналістів звертається до української громади із закликом до консолідації і національного примирення.

Україна – єдина. Нас об'єднує наша генетична пам'ять, наша історія, наші традиції. Відчуймо свою генетичну єдність, єднаймо зусилля українців як в Україні, так і за її межами на розбудову могутньої національної Української держави.

Головний Провід Конгресу Українських Націоналістів

ЧЕСТЬ НАЦІЇ

ВЕЛИЧ АРМІЇ НЕСКОРЕНИХ

У Службі безпеки України відкрилася фотовиставка "Українська Повстанська Армія. Історія нескорених"

Виставка є спільним проектом Служби безпеки України та Центру досліджень визвольного руху за сприяння Українського інституту національної пам'яті. В експозиції представлено понад півтисячі світлин, документи з радянських та німецьких архівних джерел, внутрішні документи Організації Українських Націоналістів та УПА.

Микола СЕРГІЙЧУК,
"Нація і держава"

Унікальність фотовиставки полягає ще й у тому, що вона побудована на змістовній науково-джерельній базі з використанням фотоілюстративного та інформаційно-довідкового матеріалу, доносить до громадян цілісну та науково обґрунтовану картину Українського визвольного руху середини XX сторіччя.

Відкриваючи виставку, в. о. Голови СБ України Валентин Наливайченко підкреслив: "Усі розсекречені документи з історії Українського визвольного руху та його протистояння тоталітарному комуністичному режиму свідчать про те, що Український визвольний рух мав антирадянську спрямованість та загальноєвропейське значення, відтак – носив національний і міжнародний характер. Він охоплював територію площею 150 тисяч квадратних кілометрів, у ньому брали участь понад півмільйона патріотів.

Разом з тим, протягом багатьох десятиліть тема ОУН і УПА, Українського визвольного руху була предметом політичних спекуляцій та ідеологічного міфотворення з боку комуністичного режиму. Нав'язані тоді суспільству стереотипи базувалися на замовчуванні правди про історичне минуле українського народу. Створювані протягом багатьох років ідеологічні штампи даються взнаки і досі – у тенденційному сприйнятті і оцінках частиною наших громадян діяльності ОУН і УПА.

Закінчення на 4-й стор.

Незалежна Україна відкриває для себе та світу свою справжню історію. Із забуття повертаються наші визначні діячі, доленосні події, цілі історичні пласти. Правда про них раніше замовчувалася, заборонялася або безсоромно перекручувалася. Чи не найбільше радянський режим намагався стерти пам'ять про героїчні змагання українців за власну державність, зокрема про Українську Повстанську Армію.

Боротьба УПА стала великою моральною перемогою нашого народу, символом незламности й нескорености його духу. Українські повстанці, не маючи, здавалося б, жодних шансів, протистояли водночас двом потужним тоталітарним системам – нацистській та комуністичній. Але хід історії довів – жертовність тих, що гинуть за святу справу, ніколи не буває марною. Минули роки, і на руїнах тоталітаризму постала незалежна демократична Україна.

Сьогодні настав час віддати належну шану героям. Наш обов'язок – відродити правду про Українську Повстанську Армію і передати її нащадкам як заповіт служіння Батьківщині.

Тому я вважаю надзвичайно важливою роботу з оприлюднення архівів, яку проводить Служба безпеки України. Переконливим і промовистим джерелом об'єктивної інформації про УПА є світлини. Певен, що фотовиставка "Українська Повстанська Армія. Історія нескорених" відкриє для багатьох в Україні та за її межами досі незнану героїчну сторінку українського минулого, стане значним кроком на шляху відродження нашої національної пам'яти.

Слава Україні! Героям слава!

Президент України
Віктор ЮЩЕНКО

КОРОТКО

ТОВАРИШІ ЗА ІНТЕРЕСАМИ?

У Чернігові місцева міліція дружить з московськими попами

Гасло Юрія Луценка "Закон один для всіх", схоже, не стосується його підлеглих з Чернігова. Закон пишеться для простих смертних, а місцеві чиновники в погонах давно вже перебувають у стані святих. Тим більше, що попи московської церкви – давні друзі голови УМВС України в Чернігівській області М. Катеренчука – щедро роздають своїм пасіям церковні ордени і медалі та з благословення єпископа Чернігівського і Новгород-Сіверського Амвросія надихають на нові звитяги. Один з таких "подвигів" – охорона українського храму Св. Катерини від українців. Разом з "союзом вєрних казаков", яких намагалися ще й озброїти, чернігівські міліціянти доохоронялися до того, що згорів московський "бомжатник" від використання вкраденої у міста електроенергії, завдавши державі та місту величезних збитків. Як ведеться у таких випадках, усю провину перекинули на "невідомих у масках", або на місцевих патріотів (до речі, висновки слідчої комісії досі не оприлюднені).

А "канонічєскіє електрики" вже знову провели "електрифікацію" всього "бомжатника" під храмом. Тільки на цей раз заготували побільше дров...

Після рішення Вищого апеляційного суду України від 22 травня 2008 р. про залишення в силі розпорядження Голови ОДА М. Лаврика стосовно передачі у користування Катерининської церкви УПЦ (КП) чернігівські "правоохоронці" знову пожвавили свою роботу під стінами храму. Можливо, тепер охоронятимуть церкву вже від українських судовиконавців? А можливо, допоможуть "канонічєскім" заволодіти державною власністю.

Василь КИСЛИЙ,
прес-служба ЧОО КУН

22 травня 2008 року на 83-му році життя відійшла у вічність Дарія Соболяк (псевдо "Оксана"). Її юність, життя родини та чоловіка були покладені на вівтар боротьби за волю України. Член ОУН з 1936 року (молодіжна ланка), брала активну участь у бойових діях УПА як зв'язкова при штабі куреня командира "Рена". На схилі літ активно займалася пошуками могил загиблих воїнів УПА. Завдяки їй були відновлені імена та перепоховано більше 20-ти бійців, включаючи командира "Рена" (Василя Мізерного). Дарія Соболяк почила у рідній землі в с. Яблунові Турківського району Львівської області, біля своїх рідних та бойового командира "Рена".

Вічна їй пам'ять!

Львівське крайове братство вояків УПА

* * *

Висловлюємо щиру подяку керівництву Турківського району та землякам Дарії Соболяк за величне вшанування її пам'яті.

Син Роман СУЛИК із сім'єю.

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 35-02-09
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93
Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Олександр Антонов	8-093-903-86-62
Луцьк	Мельник Євген	(0332) 78-07-65, 72-87-95
Львів	Пшевлоцький Микола	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 75-83-113
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 23-78-55
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Демид Анатолій	(0382) 65-72-35
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

Олесь ВАХНІЙ

ГРИМАСИ ДОБИ

ПЕРЕЖОВАНА ГРЕЧКА ДЛЯ КИЯН

Брехня і безпринципність набирають сили

Для багатьох шанувальників "сенсаційних розвінчань" нещодавні позачергові вибори Київського міського голови та депутатського корпусу Київської міської ради виявилися вкрай нудним дійством. Дійсно, якщо не брати до уваги причину самих перевиборів (а вона крилася виключно в економічно-політичних забаганках ініціаторів), ситого звістками обивателя про самогубства міністрів й масовим використанням посадовцями державних коштів задля особистих та корпоративних потреб не здивуєш. Претенденти на міську булаву й крісло депутата докладали неабияких зусиль для того, аби бути поміченими. Чого тільки вони наобіцяли: безкоштовне метро (Гладчук), біотуалети на кожному розі (Катеринчук), кожному киянинові по 10 соток київського чорнозему, й навіть очищення Києва від некиян (Бродський). Саме задля цього й влаштовували показові суботники (толоки), здавали кров і висаджували саджанці. Згідно з оприлюдненими даними, лише на рекламу було витрачено більше мільярда гривень. Звичайно, навіть у цьому помпезно-дешевому водевільчику (маю на увазі все ті ж перевибори) були переможці й переможені. Українці нічого не втратили від очищення Київської міської ради від "помаранчевого проекту" ("Нашої України" й прилиплої до неї пародії на самооборону). Чільник помаранчевої фракції в міськраді Зорян Шкіряк більше переймався якістю власних світлин у дорогих (з причини друку на товстому глянцевому папері) проте бульварно-примітивних російськомовних журнальчиках. Дані помаранчевими в часі виборів обіцянки навіть не порушувалися на сесіях для обговорення. І геть не тому, що "команда" нинішнього міського голови перешкоджала. Паразитуючих на національній ідеї та потребах українців доля народу (в даній випадку киян) жодним чином не цікавила. Проте роздавати оцінки політичним силам не є метою даної статті. Прагну засвідчити інше. Методи, до котрих вдавались як у часі передвиборної агітації, так і в часі підрахунку голосів, для багатьох повинні були б стати підставою для ув'язнення й запротокольованим інтерв'ю зі слідчими прокуратури. Інша справа, чому цього не сталося.

Вимушене спілкування з людьми, котрі опинилися по різні боки барикад (працювали в конкуруючих між собою за голоси виборців штабах), їхні відверті зізнання (коли за склянкою чаю, а коли й за кухлем пива) дозволили мені зробити вкрай невтішні висновки. Прагнення будь-що опинитися в міській раді (для самих кандидатів), заробити якомога більшу суму (для працівників передвиборних штабів і продажних політологів) атрофувало в них найелементарніші ознаки моралі. Бог суддя вам, але прагнення унеможливити подальшу тріумфальну ходу брехні й безпринципності зобов'язують мене подати голос обурення й протесту.

Нинішні реалії засвідчили, що збайдужілим і зденаціоналізованим політиканам суттєво легше дурити "пересічного українця", аніж "помаранчевим" пройдисвітам, які узурпували "національну ідею". Кияни нарешті зрозуміли, що неголеність кандидата на пост міського голови Турчинова (БЮТ) нічого спільного з інтелектом не має. Проте до вміння відрізнити зерно від полови киянам, певно, ще далеко. Вихід на політичну арену середовищ створених під конкретне ім'я – яскраве тому свідчення. Блок Володимира Литвина був створеним переважно з посадовців рад усіх рангів і рівнів ще в часи його спікерства. Незмінні ще з часів почилого геть не в Бозі Союзу бюрократи та створена й вихована ними зміна, користуючись наявною в них інформацією, вдалися до гарно продуманих заходів. Голова Шевченківської районної держадміністрації в м. Києві Пилипишин також ані для киян, ані для мешканців Шевченківського р-ну гідними на возхваляння діями не відзначився. Проте очолюваний ним "Блок Литвина" в Київській міській раді опинився. Дослідники вже оприлюднили факти масового підкупу виборців. За багатьма багатоповерхівками був закріплений "десятник", обов'язком котрого було будь-що загітувати серед мешканців підконтрольного будинку принаймні півтора десятка осіб. До сорому пристали на пропозиції, за кілька сотень гривень (котрі в день отримання, як правило, й пропиваються) вони уможливили прихід до міськради осіб, для котрих нажива стала головним стимулом будь-яких дій та вчинків. Учасники голосувань фотографували на мобільний телефон власний бюлетень з відміткою навпроти відповідного номера (спостерігачі зазначили, що дуже часто замість звичної "галочки" або "хрестика" там малювали геометричний ромб) й отримували матеріальну винагороду. За аналогічним сценарієм діяв і Громадський Актив Києва. (Подейкують що ГАК й Блок Литвина мали спільного мецената.) Чільник ГАКу Олександр Пабат, даючи інтерв'ю, мало не захлинався у власному словоблудді. Лаючи посадовців, котрі "продають Київ", він чомусь замовчував факт приналежності йому близько тридцяти гектарів київської землі. Згідно з висновками експертів, зведені на третині з них багатоповерхівки та торгові центри менше ніж за рік покриють витрати (а це, за оцінками експертів, близько п'яти мільйонів у. о.) на нинішні передвиборні перегони. Вартим уваги є й той факт, що в дійсності Пабат мало чим різниться від Черновецького. Всі його передвиборні заклики зводяться до лайки на адресу "посадовців-бюрократів", й пашталакання довкола нинішніх соціальних негараздів. Жодної згадки про стан справ у духовній або культурній царині, тим паче в національній. Марксівська демагогія довкола другорядних проблем. Зайве дивуватися, що в новопосталому складі міської ради Блок Литвина вже уклав угоду з аналогічними за суттю Блоком Катеринчука та Блоком Черновецького про створення коаліції. Гуртом і батька бити, і людей дурити, і землю красти легше.

Мали місце й факти підкупу керівників виборчих дільниць. Більше того, київський активіст формально неіснуючої в Україні і забороненої навіть в Росії Націонал-Більшовицької Партії (чоловік працював у виборчому штабові ПР), оповів мені про вже заготовлені наперед чисті бланки окружних виборчих дільниць з уже проставленими мокрими печатками. Зрозуміло, що не на всіх дільницях цей план спрацьовував, але ПР суттєво підвищила власний рейтинг переробленими бланками, на яких було "зафіксовано" кількість відданих за неї голосів на окремих дільницях.

Хоч що б там казали, хоч як би ми обурювались рішенням територіальної виборчої комісії, вибори визнано дійсними. Їхню легітимність підтвердив і створений в Україні Національно-Демократичний Інститут США (котрий безпосередньо фінансується Держдепартаментом цієї країни) та Комітет Виборців. Тож вітаю вас, кияни. Старанніше пережовуйте подаровану гречку й на власне уподобання витрачайте зароблені грошики. Проте пам'ятайте, що вони виплачувалися вам з фондів, котрі наповнювалися з раніше вкрадених у вас же коштів. А за вірну службу вам незабаром віддячать новими багатоповерхівками біля ваших вікон. Проте почуваюся зобов'язаним попередити: ваша нинішня несвідомість, безпринципність і продажність вже звели нанівець можливе прозріння й подальше справедливе обурення від дій, до яких вдадуться ваші обранці.

Життя триває,
Точиться війна.
Анатолій Лупиніс

МЕТАМОРФОЗИ ЧАСУ

...І ГОРЕ ОДУРЕНИМ!

В. КОЛЯДИНСЬКИЙ

З 1991 року в Україні точиться всеохоплююча жорстока політична боротьба.

Наслідки видають наміри. Наслідком же цієї "політичної" боротьби є послідовне й системне нищення української нації в усіх аспектах життя. Антиукраїнізм став повсякденним "нормальним" явищем (де відкритим, а де трохи прихованим). Фактично, триває війна, поки що "холодна", проти української нації (а вона ніколи й не припинялася).

В інших країнах те, що добре для титульної нації, є добрим і для держави. Не так в Україні...

А як ставляться до цього процесу послідовного й системного нищення української нації, антиукраїнізму захисники прав людини, керівні представники пануючих в Україні духовно-світоглядних, високогуманних та глибокодемократичних ідеологічних систем, організацій?

...Мовчать, бо благоденствують.

Чи можна сподіватись українцям на щось добре від тих, хто ненавидить або зневажає українців, їхню мову, історію, культуру, паплюжить українських героїв, все святе для української нації? Чи можна надіятися на байдужих, які небайдужі лише до власного черева та власної кишені?

Підміна термінів: "політична боротьба" замість боротьби проти української нації, "радянська влада" – наче зараз в Україні не "влада рад", – замість російсько-більшовицького режиму (та інші на кшталт "ближнее зарубежье", "дальнее зарубежье") – це з технології психологічної війни – складової війни "холодної". І ось уже національно-визвольної боротьби не може бути, бо є боротьба політична. І ось уже українці дезорганізовані, роз'єднані по партіях.

Як гарно цей термін маскує, виправдовуючи одночасно всіх запроданців-зрадників-яничарів! Як чудово цей термін освячує лінощі душі й розуму тих, хто повинен бути природним провідником нації, її душею й розумом, тих, які своє опускання, скочування виправдовують словами "А це народ такий". Нічого не робити під час боротьби – це дезертирство, фактична допомога ворогові.

Національна ідея – це безсмертність нації. Нація, за висновками вчених, є найвищим рівнем розвитку соціуму. Стан української нації, його складові: духовно-моральна сфера, політична, рівень консолідації, соціально-економічна сфера, фізично-демографічна, освітньо-культурна, оборонна та міжнародна сфери, добре відомі. Гарні слова про незалежну Україну, українську національну ідею – це димова завіса для фактичного нищення української нації.

Відсутність сучасного українського національного світогляду, глибоко вкоріненого й водночас зіпертого на найсучасніші наукові досягнення, – органічна система національних орієнтацій – це фактично допомога антиукраїнським силам. Безлад у голові, безлад у житті – рай для ворогів та злодіїв. Як тут не згадати слова давньокитайського стратега Сунь Цзи: "Війна – це шлях обману... І горе одуреним!"

ЧЕСТЬ НАЦІЇ

ВЕЛИЧ АРМІЇ НЕСКОРЕНИХ

Саме тому Служба безпеки України приділяє пріоритетне значення архівно-пошуковій роботі, вивченню, розсекреченню та оприлюдненню архівних документів НКВС-КДБ про Український визвольний рух 1920–1950 років, які збереглися в архівах СБ України і відкривають правду про ту героїчну боротьбу народу".

З великим інтересом присутні вислухали розповідь колишнього учасника визвольних змагань Степана Семенюка, який зауважив, що ще років 15 тому навіть мріяти не міг про те, що в найближчій перспективі правда про боротьбу УПА стане доступною кожному українцю.

"Відверто кажучи, – зізнався С. Семенюк, – я щиро вдячний долі, що дожив до часу, коли сам, добровільно прийшов сюди. Раніше, як правило, у це приміщення борців за свободу доставляли примусово.

Дуже прошу присутніх – уважно придивіться до світлин, до людей, зображених на них, і ви побачите у їхніх обличчях рішучість, а в очах палає вогонь одержимості, прагнення до боротьби за волю". Далі він коротко розповів про початок збройного виступу повстанців проти окупантів, особливості визвольної боротьби.

"Феноменом в історії війни було створення в тій тяжкій воєнній ситуації національних відділів поневолених народів при УПА, – підкреслив Степан Семенюк. – Навесні 1943 року київська підпільна газета "Вільна Україна" виступила з ініціативою і закликом об'єднати сили поневолених народів у боротьбі з імперіалізмом. Кличем було: нас – сто мільйонів! Це послужило передумовою скликання в Україні Конференції поневолених Москвою народів.

Внаслідок боротьби УПА змогли постати і діяти Українська Головна Визвольна Рада – підпільний український парламент і Секретаріат – підпільний уряд.

Вояки ОУН-УПА продовжили боротьбу з тоталітаризмом за "Волю народів і людини" в полоні – в таборах. 1953 року їхній опір охопив усю систему ГУЛАГу СРСР, допровадивши до звільнення десятків тисяч в'язнів. На жаль, це питання досі ще належним чином не досліджено.

Повстанці продовжили боротьбу за державність у Західному світі політичними заходами. Нерідко вони були одинокими амбасадорами України в інших державах.

Таким чином, УПА своєю боротьбою не дозволила окупантам фізично і морально знищити нашу національну субстанцію. Зрештою, для того вона і була створена".

У присутності численних гостей в. о. Голови СБ України Валентин Наливайченко від імені Колегії СБУ нагородив нагрудним знаком "Почесна зірка Служби безпеки України" сина Головного командира УПА, Героя України Романа Шухевича – Юрія Шухевича, ветеранів УПА Мирослава Симчича та Степана Семенюка.

Співробітник Українського інституту національної пам'яті, радник Голови СБ України з науково-дослідницької роботи Володимир В'ятрович перед тим, як ознайомити присутніх з експонатами фотовиставки "Українська Повстанська Армія. Історія нескорених", зауважив, що є певна особливість у тому, що виставку обладнано в приміщенні СБУ, в будинку, з якого колись для вояків УПА було лише два шляхи: в Сибір або в потойбічний світ. Сьогодні вони повернулися сюди як герої, як переможці...

Важливо відзначити, що на теренах, де діяла УПА, народ уже давно визнав повстанців – майже у кожному селі Західної України можна побачити споруджений силами громади пам'ятник, тут досі згадують імена героїв, які вийшли з їхнього населеного пункту, не тільки старше покоління, а й молодь завзято співає повстанських пісень. Натомість на інших теренах України до УПА ставляться настороженo або навіть відверто вороже.

Тому виникла необхідність доступно розповісти всім про УПА, джерела її створення, історію розвитку, осіб, які її творили. Розповісти найзрозумілішою мовою – мовою світлин. Глянувши у вічі тим юнакам і дівчатам, які понад півстоліття тому проливали кров за наше майбутнє, кожен зможе зробити власні висновки про те, ким вони були і на яку пам'ять про себе заслуговують, зможе зрозуміти правду про Українську Повстанську Армію, про історію нескорених.

Залишається додати, що для широкого загалу виставка демонструватиметься з 2 червня ц. р. у приміщенні Центру культури і мистецтв СБ України (вул. Ірининська, 6). Під час її роботи заплановано проведення "круглих столів" за участю науковців, краєзнавців та представників громадських і студентських організацій.

Матеріали виставки частково вже були представлені у Донецьку та Одесі. Після демонстрації у Києві планується показати її мешканцям інших регіонів України.

Відгуки про виставку і спогади ветеранів визвольного руху буде скеровано до Українського інституту національної пам'яті для подальшої систематизації.

Микола СЕРГІЙЧУК.
Світлини автора

Промовляє С. СЕМЕНЮК

В.В'ЯТРОВИЧ знайомить присутніх з фотовиставкою

Закінчення.
Початок на 2-й стор.

ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

ЧУЖІ СКОРОБАГАТЬКИ І НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ

Тижневик "Фокус" опублікував рейтинг нинішніх українських доларових мультимільйонерів – 130 найбагатших людей України. 21 серед них – мільярдери, 109 – мільйонери. Загальний капітал, яким володіють мільярдери, становить понад 63 мільярди доларів, у мільйонерів – 72 мільярди, тоді як річний бюджет нашої держави – 40 мільярдів. Виходить, що 130 приватних осіб володіють капіталом у сумі понад 135 мільярдів доларів, що більш ніж утричі перевищує річний бюджет країни, який має задовольняти матеріальні і духовні потреби 46-мільйонного населення. Варто звернути увагу і на ту обставину, що опубліковано список тільки тих, хто привласнив мільярди і сотні мільйонів доларів. А є ще ж у нашому суспільстві і ті, у кого тих доларів десятки мільйонів. У рейтинговий список нуворишів, які володіють спільним надбанням народу України, входить лише 300 щасливчиків, чиє сукупне багатство у п'ять разів перевищує те, що припадає на долю решти громадян.

Василь ЗАЄЦЬ,
"Нація і держава"

З цього приводу доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, народний депутат третього і четвертого скликань парламенту Василь Сіренко у статті "Про необхідність забезпечення пріоритету загальнодержавних, загальнонародних інтересів" ("Голос України", №63 (4313), 2 квітня 2008) глибокодумно зазначає: "Оце і є наочна картина пріоритету приватного інтересу над загальнодержавним, загальнонародним. При такому співвідношенні, при розвитку і збереженні такого співвідношення між спільним та приватним Україна ніколи не вийде із зони соціальної кризи, ніколи не подолає бідність свого населення, не переможе корупцію, інфляцію, вимирання народу, не вийде на передові рубежі науки і культури, не побудує соціально справедливої держави".

З шановним паном професором не можна не погодитися в тому, що ситуація в "незалежній" Україні катастрофічна. Але аж ніяк не в тому, що "пріоритет приватного інтересу" став причиною національної трагедії.

З цього приводу ветеран Другої світової війни, інвалід війни, учасник бойових дій, інженер-полковник у відставці Василь Бутовець у листі до редакції пише: "Мені довелось працювати і в колгоспі, і на танковому заводі, і на інших підприємствах. Пізнав військово-бойову та післявоєнну службу в радянській армії. Всюди бачив тотальну незацікавленість робітників та службовців у результатах їхньої роботи. І як контраст отій суцільній байдужості пам'ятаю, до чого самовіддано і старанно мої батьки та діди працювали у власному господарстві на Чернігівщині, яка ще не знала колективізації. Тому стверджую з непохитною переконаністю, що власний (приватний) інтерес – це єдина унікальна рушійна сила в роботі, природне, властиве всім людям явище".

Звертаючись до Василя Сіренка, Василь Федорович наголошує: "... не можу погодитися з Вашим визначенням приватного інтересу як осередця "агресивного, лицемірного, жадібного і скупого тваринного інстинкту", який "наші реформатори звели в пріоритет суспільного розвитку". Ви ж добре знаєте, що "наші реформатори" плювали на суспільний розвиток, вони дбали і дбають тільки про свої власні інтереси. Інша справа, що співвідношення і взаємодія спільного і приватного – це дуже тонка річ, яку наші економісти ще не освоїли як слід, що, до речі, видно і по тому, що Ви вважаєте приватний інтерес злом".

Звичайно, страшне, обурливе безладдя, яке панує в Україні, неможливо далі терпіти. І Василь Бутовець запитує: "Хто наведе порядок в державі? Хто буде щиро дбати про Україну і людей, а не про свої статки та чужу державу, як це роблять нині так звані "нардепи"? Хто припинить ворожі дії "п'ятої колони"? Хто вгамує олігархів і поверне народові вкрадене добро? Хто зуміє забезпечити гармонію державних і приватних інтересів?"

В. Сіренко заявляє, що і "помаранчеві", і "біло-голубі" не дбають про загальне благо. То, може, подбають "червоні", яких він тут не згадує? Але ж про "червоних" він сказав, що саме вони затіяли оту прихватизацію. Отже, саме "червоні", вся "п'ята колона" Росії свідомо створили в Україні економічний і політичний колапс, а тепер намагаються заморочити наші мізки казочками про повернення в "славне минуле". Тому "червоних" пройдисвітів ні в якому разі не можна допустити до влади. Їх треба судити за садизм і злочини проти людства. А порядок в Україні наведуть самовіддані патріоти України, професіонали".

Мудре прислів'я, що на всякого мудреця доволі простоти, в нашій Україні підтверджується доволі часто, бо ж простотою наш край засіяний особливо густо. Тож і наш вельмишановний Василь Федорович, майже дійшовши до відповіді на всі свої запитання, зупиняється за крок від неї. Ота проклята простота заважає йому побачити, що єдиними самовідданими патріотами, які тільки й можуть навести порядок в Україні, є українські націоналісти, бо тільки теорія і практика цієї політичної течії дає вичерпні відповіді на всі запитання, що їх ставить перед нами життя. Націоналізм – то єдина зброя, без якої неможливо побудувати справді самостійну державу. Навіть ставши мільярдером, націоналіст не допустить, щоб поруч з ним на його рідній землі хтось жив у злиднях. Тож біда України не в тому, що сотні приватних осіб володіють величезними капіталами, а в тому, що переважна більшість скоробагатьків – то чужі нашій нації люди.

Щороку 5 червня в Житомирі, в затишній садибі прикутого до ліжка письменника Євгена Концевича, збираються гості з різних куточків України – письменники, журналісти, люди мистецтва і культури... Усіх їх об'єднує віра в Україну і любов до України. Цьогоріч Євген Концевич також чекає дорогих гостей. Нижче ми публікуємо спогад про одну з таких зустрічей.

МЕЧ ДУХОВНИЙ

НАТХНЕННІ ІДЕЯМИ СВІТЛА Й ДОБРА

У радянські часи тих, хто слухав заглушуване радіо, придворні "кукринікси" зображували з прикладеним до приймача ослячим вухом. Насправді ж це гебісти і сексоти скрізь ходили з ослячими вухами, які мали ловити будь-яку вільну думку.

Несподіваним чином виявилися ті вуха в Житомирі 5.06.1965 р. на ювілеї письменника Євгена Концевича, коли до нього з'їхалися колеги по духу і перу.

Одна з перших зустрічей у Євгена Концевича

Михайло ШУЛЯК

Один "ЩИРИЙ друг", – поет Оксентій Мельничук демократу Є. Концевичу подарував альбом з краєвидами – нібито, щоб розважити прикутого паралічем до ліжка письменника. На фото того часу серед гостей був Чорновіл Вячеслав, Світличні Іван та Надія, Горська Алла, Гуць Михайло й інші. Безумовно, в кадебістські "вуха" тоді влетіло чимало інформації. У вмонтований в альбом мікрофон потрапляли дружні розмови, політичні дискусії, літературні новини та українські пісні. Спецслужба пхала свого носа, як-то кажуть, у кожну щілину. Москва ж бо платила грошей найбільше тим, котрі порпалися в чужій "білизні".

Безумовно, дізналися б нишпорки тоді набагато більше, якби отой "подарунок" не виявився дивним, а відтак і підозрілим. "І що воно за альбом такий, що його подарував мені парторг, з умовою наступного дня повернути... Що б то воно могло означати?" – подумав Євген Васильович і, уважно його оглянувши, виявив у ньому ще один "дарунок" московських данайців – вмонтований підслуховуючий пристрій. Взявши те "осляче вухо" від мікропередавача, сигнали якого на відстані півкілометра приймала машина КДБ, письменник відірвав його і викинув у смітник.

Хтозна, як тоді інструктори з КДБ обійшлися з номенклатурним стукачем Оксентієм Мельничуком, який не до кінця впорався з їхнім завданням і провалив операцію.

А незабаром почалися покоси цвіту української національно свідомої інтелігенції. "Старші брати" відправили своїх "молодших" на "курорти" Сибіру, щоб вилікувати їх від "буржуазного націоналізму"!

Залишили тих, кого за "палаючими путівками" дуже довго утримували на "курортах". Наприкінці 80-х вони повернулися на Батьківщину і 5.06.1995 вирушили в Житомир до Є. Концевича привітати його з ювілеєм. Дорогою згадували події 30-річної давнини, коли ювіляру було лише 30. Вони жваво обговорювали становище в Україні і Росії, проблеми уникнення від "гарячих обіймів" другої і реальної загрози здійснення задуму божевільного маршала Жукова переселити всіх українців на простори "необ'ятної родіни своєй".

Автор політичного документа "Націоналізм чи русифікація?", колишній міністр культури України Івана Дзюба та інші шістдесятники згадували своїх друзів, які не приєдналися до товариства:

"Хто в твань поважений –
не видиб
І втратив Божий маєстат,
Кого списали для вистав,
Для бутафорій, грищ
і видив", –

як писав поет Іван Світличний.

До Житомира ми тоді (у 1995-му) приїхали в обідню пору. Садиба ювіляра зустріла київських і житомирських гостей пахощами жасмину і красою півоній. Євген Концевич – привітною посмішкою і щирими обіймами, а господиня – смачними стравами і цілющими напоями, за якими гості виголошували вітальні промови і тости. Промовців було багато, але найяскравіше виступила художниця Людмила Семикіна: "Шістдесятники були Дон-Кіхотами і романтиками. Це ті, що виступали на крок вперед і взяли на себе відповідальність за оцінку часу. Якби ми не були оптимістами, то в той час не вижили б! Ліна Костенко дарувала нам такі слова: "І смерть не поразка для вас". Поразкою була тільки зрада.

Люди поступово відходили, пристосовувалися до режиму. На тисячі таких народжується тільки одна свідома людина. Ми йшли проти тисяч байдужих і зневірених. Ми завжди співали українських пісень, і народна пісня нас єднала. За кожним нашим кроком стежили, та ми були непідвладні диктатурі. Шістдесятників була ціла плеяда. Алла Горська у важкі хвилини зігрівала теплом свого серця, тому що в неї замість егоїзму була відповідальність і честь. Недаремно "сонечком" називали й Івана Світличного. Ці люди були дуже скромними, вони ніколи не думали, що про них будуть говорити, скликати симпозіуми, нагороджувати. У них була Україна, вона вибрала їх, а вони вибрали її. На естраді нас представляли псевдокультурою, показухою, паперовими короваями на штампованих трафаретних рушниках і віночками з червоно-синіми стрічками на старенньких соцкультівських жінках-артистках.

Система намагалася прикрити свої гріхи, спотворити етнографічний образ України. І ми це відчули своєю совістю, відгукнулися майстерністю. Стався конфлікт між талантом і державними сірими рамочками, які переслідували нас, хоч де б ми були, хоч з ким би спілкувалися.

Вороги України намагалися понищити наше коріння і потруїти наше пагіння. Нині ми вже вільні, проте багато колишніх однодумців не знаходять порозуміння між собою. Але ви для мене всі дорогі, бо я вас полюбила в кабінетах КДБ, там я зрозуміла вам ціну. Залишайтеся різними, кожен сам собою, але щоб це не було на шкоду Україні, бо в нас усіх одна мета – вільна Україна і наша єдність. Ми обрали складний шлях боротьби, це наша честь!".

Продовження вшанування письменника-демократа відбулося у філармонії, де серед гостей було багато літераторів, інтелігенції, колишніх політв'язнів. У фойє продавали літературу, яка в минулому вважалася "крамольною". Ведуча відкрила урочисте зібрання, і в повний зал полинули слова письменника Валерія Шевчука: "Історія шістдесятництва ще не написана. Можливо, ще й не пора. Зрештою, ще навіть ставлять питання: що воно таке? Літературна течія? Але до шістдесятництва належать і художники, і технічна інтелігенція, і музиканти. Дехто каже, що взагалі не було ніяких шістдесятників, бо коли порівняти Ірину Жиленко й Івана Драча, то що можеш знайти між ними спільного? Але шістдесятництво відбулося як суспільно-політична течія, як невеликий гурт ідеалістів, натхненних ідеями світла й добра, бажанням відновити сплюндровану свою історію, культуру, зробити в цьому світі щось добре. Шістдесятники народилися у 30-х–на початку 40-х років, саме тоді, коли було вистріляно українську інтелігенцію, фізично знищено українську літературу, коли було виморено голодом українське селянство, коли нація була знекровлена, піддана комуністичному геноциду. Чому треба було приносити підслухоувуючі альбомчики? Тому що сюди приїжджали найяскравіші особистості. Бо Євген захоплював і надихав усіх. Багато гостей Євгена Васильовича були вбиті, інші пропали у концтаборах, ще інші померли своєю смертю. От і юда Євгена Концевича також не дожив до цього дня. У добу "розстріляного відродження" і тотального геноциду українства українські жінки народжували хлопчиків і дівчаток, які в 60-х роках візьмуть на свої плечі нелегку місію відродження свого народу. Серед них був і Євген Концевич. Він не написав багато творів, бо він ніколи не брався за перо, коли не міг творити по-справжньому. Він видав книжку, в якій відтворив оригінальне бачення життя людей. Книжка під назвою "Дві криниці", що вийшла 1962 року, прекрасна. Вона має свій неповторний стиль. Так ніхто не писав, так пише тільки він. А коли митець має своє обличчя, то він – збувся!

Концевича лякали, але не змогли загасити світла його душі.

Я завжди відвідував його, і те спілкування для мене було святом, бо він був світлоносним променем, який примушував забути страхіття цього проклятого скаламученого світу. Приїжджаючи в Житомир, я завжди відвідую його й зараз, спілкуюся, і коли виходжу від нього, то виношу іскру полум'я його серця. А коли в душі горить отой святий вогник, то, отже, ми в цьому світі є".

Говоримо під час тієї зустрічі про шкільні роки Концевича, про нещасний випадок, який стався з Євгеном після випускного вечора, внаслідок чого він залишився прикутим до ліжка на все життя, про життєвий і творчий шлях. Потім ведуча вечора прочитала уривок з автобіографії письменника: "Письменником я став, можна сказати, з мусу. Якби не біда, я, може, ходив би коло тварин, був би добрим ветлікарем. Невідступні ж болі якоюсь мірою навчився тамувати втіхою від праці над словом. Також дуже мені допомагала увага сусідів, багатьох знайомих і незнайомих адресатів. Писали і йшли тоді до мене піонери й пенсіонери. Приходила навіть і другий секретар обкому. Схиляла вступити до КПРС. Я сказав, що не готовий, відмовився і наступного разу. Після цього почали приїжджати до мене інші люди – з Києва, які перейнялися моєю долею і знайшли в мені однодумця. Чи не найпершою приїхала Ірина Жиленко, яка почала возити до мене чи не всіх дисидентів!..".

Після цього виступила Ірина Жиленко, яка розповіла про радість спілкування з Євгеном Сверстюком, Іваном Світличним, які були осередками тогочасних диспутів, зустрічей, які проходили у садибі Концевича.

Редактор журналу "Авжеж" Василь Врублевський розповів, що з Є. Концевичем вперше зустрівся 1987 року, познайомив їх Анатолій Шевчук. Євген Васильович у Житомирі є справжнім наставником, толерантним і демократичним.

Він ніколи не був нав'язливим, коли розмовляли про літературу. Ніколи не наполягав, що треба писати так, а не інакше, – він намагається зрозуміти автора. І якщо він казав авторові: "Ваш твір мене переконує", – то це була найвища похвала. Літератори уживають навіть вислів "школа Концевича". Розмови, суперечки з ним – це і є школа для багатьох із нас. Школа творчості, школа незмарнованості і незанедбаності буття, хоч яким би скрутним воно було. А насамперед – це школа справжньої інтелігентності, тієї, що йде від душі, інтелігентності духу, а не тільки манер, інтелігентності, якої, на жаль, так бракує нинішньому суспільству".

Колишній завідувач кафедри української літератури Житомирського педінституту Степан Пінчук познайомився з Є. Концевичем через Бориса Тена в 1965 р., коли Концевич був студентом-заочником. С. Пінчук розповів, що "Концевича шантажували, погрожували виключити зі Спілки письменників, але, до честі житомирських письменників, цього не сталося. Питання ставили руба: треба виключити! За цю брудну справу хутко взявся Володимир Канівець, який марив Шевченківською премією і в такий спосіб прагнув прискорити її отримання. Я був проти виключення, мене підтримали 4 письменники і таким чином, перевагою в один голос, ми перемогли. Я прийшов до Концевича опівночі привітати його з перемогою".

Колишній політв'язень Василь Овсієнко розповів про відновлення Української Гельсінської Групи, яка в 1988 р. названа Українською Гельсінською Спілкою; про те, як позбавлені волі люди піднімали дух України з в'язниці. Всього було 41 член УГС, ув'язнили 39, кілька з них загинуло у застінках, а один покінчив самогубством. Але ті, хто вижив, зуміли розгорнути визвольний рух, навіть перебуваючи у в'язниці, і нові люди прийшли на зміну тим, які відійшли, яких залякували. Овсієнко сказав, що важко знайти більш оптимістичну людину, ніж Концевич.

м. Київ

Уродженець села Хорлупів Ківерцівського району на Волині Іван Пимонович Новицький, який від початку п'ятдесятих років минулого століття живе в Ківерцях, прийшов того дня на збори первинної парторганізації КПУ, де був на обліку, з твердим наміром поставити на своїй компартійності чітку крапку. Поклав партквиток на стіл президії. "Все, – сказав, – виходжу". "А причина? – запитав парторг. – Запиши, що Іван Новицький тридцять три роки чесно одбув у безчесній партії, але більше не хоче". І ніхто не знав, що до цього висновку через літа добирався Пимонович у рік 1990-й із року 1944-го, із власного неповноліття.

Петро БОЯРЧУК,
член Національної спілки
письменників України

КАРБ ПАМ'ЯТІ

"БАНДЕРІВСЬКІ" ПРИГОДИ ХОРЛУПІВЦЯ НОВИЦЬКОГО

"Червоні солдати били їх, як худобу"

Удосвіта Іван прокинувся від того, що хтось огрів його по голові. Аж так, що памороки забило. Через це і пішов у затоки, коли схопився на ноги. "Збирайся!" – почув наказ. І знову хтось ударив. Цього разу прикладом гвинтівки в плечі. "Швидше!" – гримнуло, наче з-під стелі. У хаті порядкували чужі люди. Вдягнені, хто у що, і зброя – в кого яка. З вигляду – лісові хлопці. Вернули усе догори дном. Клали окремо, що краще. "Виходь!" – штовхнув його до дверей той, що з гвинтівкою. Надворі Іван побачив, що під хатою лицем до стіни стоїть з піднятими руками якась дівчина. Не хорлупівська. "Мабуть, – подумав, – із сусідніх Новосілок". Поціновуючи, міряв її поглядом якийсь з автоматом у руках. Трохи оддалік, біля хури, бовванів інший. За хвилину-другу і решта прийшлих залишили хату. Котрийсь кинув на хуру клунок із награбованим, котрийсь вйокнув на коней і спрямував їх уздовж сільської лінії до сусіднього двору, котрийсь попередив Івана, щоби не здумав тікати. Багатозначно кивнув на автомат конвоїра.

Оговтавшися, вискочила з хати Іванова ненька. Кинулася услід за прийшлими. "Ой, куди ж ви мого синочка забираєте? – запричитала. – Ой, хоч дитину мені відпустіте?!" У відповідь скорострільна черга. Украй ока Іван угледів: мати впала. Але перегодом заворушилася, порачкувала убік від дороги. "Слава Богу, – подумав, – жива. Не вцілили". За кільканадцять хвилин сусідське обійстя теж було пограбоване, і вервечка рушила далі. Наступну хату (у ній жив дід років під дев'яносто) минули. Бачили, нема там для них поживи. А дід підсліпувато подивився на прийшлих, буркнув щось незрозуміле і пошкутильгав за клуню.

Були грабіжним отим походом на третій вже лінії, коли Іван, стоячи із піднятими руками біля хати, у якій вершили своє люди зі зброєю, уздрів, – оддалік наче пробіг хтось у сірій шинелі. Але не розгледів, хто, бо за мить такого стусана межи плечі дістав, що аж влип у стіну. "Будеш головою крутити, – почув від того, що стеріг його та дівчину, – пристрелю". І раптом, щойно лісові з вигляду хлопці вийшли із награбованим на двір, – як грім для них з ясного неба: "Всєм рукі ввєрьх! Бросіть оружіє!" Того ж дня довідався Іван, що сусідський дід, котрий за клуню начебто пошкутильгав, пішов поза нею простісінько до колишнього панського двору, де стояв відділ якоїсь тилової червоноармійської частини. Командував ним молодший сержант Кутєпов, який був нібито з Кубані. До стройової служби ті солдати хто за віком, а хто за станом здоров'я виявились непридатними. Працювали в Хорлупах у створеному тут підсобному господарстві. Вони і схопили бандитів, зачинили їх у хліві на обійсті Несмяновичів. Поповзла селом від хати до хати звістка, – ніякі то не лісові хлопці, не бандерівці, не повстанці, а перевдягнені острожецькі енкаведисти. Забрели у Хорлупи із сусідньої Рівненщини.

– Червоні солдати били їх, як худобу. Тримали під вартою в клуні Несмяновичів три дні, доки з Рівного з управління НКДБ за ними не приїхали, – розповідав Новицький. – Років п'ять я в армії прослужив, прибув додому у перший свій одпуск. Іду Хорлупами у новенькій формі, в погонах старшого сержанта. Дивлюся ж, – Кутєпов назустріч! Вже в цивільному. Я жартома: "Младший сєржант Кутєпов, доложитє обстановку!" Він глянув на мене: "Ти кто?". Нагадав про перевдягнених енкаведистів, про захоплених ними дівчину й хлопця. Кажу, ви мені і тій дівчині життя врятували. А Кутєпов: "Я такіх, как та мразь змєїная, с дєтства, с тєх пор, когда у нас казачєство унічтожалі, нєнавіжу". Після війни він у Хорлупах оженився, то й був там.

Тікав на війну, бо хтілося жити

"У скільки років ви пішли в армію?" – спитав хтось Пимоновича під час зустрічі з школярами. І, не здогадуючись, спантеличив словом "пішли". Бо, коли направду, то добровільний його прихід у тодішній Олицький райвійськкомат більше нагадував втечу. Тому й сказав: "Коли мені було сімнадцять, то вже мав звання молодшого сержанта".

На Івана Купала 1944 року йому виповнилося шістнадцять літ. Але рослявий, міцний статурою показував на старшого. Тим і привертав до себе увагу в Хорлупах, де одні чоловіки на фронті, інші, якщо не в повстанцях, то не знати де, ще інших або в землю сиру сорокові роки поклали, або повезли у північні й сибірські далечі. Якогось дня викликали Івана в сільську раду, а тут – кілька тих, що прийшли на службу в НКВС із совєтської партизанки. Ще навіть у міліцейські строї не вдяглися, з червоними стрічками на кашкетах. Звеліли Іванові їхати з ними "в район". Відтак, через усенькі Хорлупи в Покащів і далі через Одеради до Олики. Біля Покащева зупинилися. Повели до колодязя, що став могилою багатьом хорлупівцям наприкінці німецької окупації, а іншим сельчанам, – невдовзі після приходу других, як тут говорять, совєтів. "Спустім тєбя вніз, – сказав один. – Набєрьош два вєдра зємлі, тогда витащім". "Я не полі-ізу", – занив по-хлопчачому і мало не зарив носом від дужого стусана межи плечі. "Нє палєзєш – сбросім". З колодязя, коли вгору поглянув, серед білого дня зорі видно. А під ногами – суха земля. Не колодязьна. Скільки людей нею накрито – лячно подумати. Нагорнув одне, потім друге відро, загукав, щоб витягували.

В Олиці енкаведисти кинули Івана до льоху. Удень – "нє спать!". Вночі – "на допрос!".

Невідомий повстанський відділ. Рівненщина, орієнтовно 1947 р.

Приплітали зв'язок з "бандітамі". То били і змушували "прізнаваца", то погрожували, а то зачиняли в камері-одиночці, за стіною якої страшно когось тортурували. Зрештою, звелівши підписати протоколи допитів, відпустили додому. Попередили однак, – коли треба буде, вони його знайдуть. І напрямки вказали на потаємну співпрацю, як єдиний для нього вихід. Інакше... Чи "віддячували" за острожецьких перебірників, чи й справді напоритилися зробити з Івана як не такого ж перебірника або свого сексота, то жертву "бандітов". З початком вересня остаточно збагнув, – не відкараскається. На відміну від того діда, не розпізнає, хто є хто. Тоді й кинувся в райвійськкомат. Ублагав воєнкома, щоби забрав до армії. Не стримало навіть, що війна і що можуть послати на фронт. Сам просився. Додому вже не пішов. За день перед відправкою побачив його, біля військкомату проходячи, один із тих партизанів-енкаведистів. Зміряв поглядом. "Дурак, – сказав, – согласілся би с намі работать, жил би. Тєпєрь гдє-нібудь і подохнєш".

Радів, що тої "роботи" відкараскався. Повернувся через сім років.

– Але з тих пір, як трапляється бути біля церкви в Олиці, – то голова сама обертається в бік, де ще бовваніє руїнами колись енкаведистський будинок з льохом, а при в'їзді з Хорлупів до Покащева – туди, де була та криниця.

У серпні 1993 року колишній завідуючий архівом колишнього Волинського обкому КПУ – КПРС, а тоді – секретар Волинського обкому "оновленої" КПУ Владислав Наконечний опублікував у газеті "Волинь" статтю "Гріхи і провини". Пимонович прочитав і оторопів від несподіванки. У статті було процитовано грипс референта СБ крайового проводу ОУН, який, як випливало з тексту, потрапив колись до рук енкаведистів, а відтак зберігся в одному з архівів. "Але, – подумав, – якщо цей документ не є фальшивкою, то чому ні НКДБ та НКВС по гарячих слідах, ні потім КДБ вкупі з МВС так і не викрили винуватців злочину, жертвам якого згадана криниця стала могилою? Хіба ж не вказує він у цьому зв'язку на місцеву хорлупівську боївку? Хіба не мали кого за неї спитати?"

Пимонович пам'ятає, та й декотрим іншим хорлупівцям його молодості, котрі топчуть іще ряст, не треба нагадувати, що за гітлерівської окупації місцева боївка СБ складалася з двох тутешніх – Семена Вітковського та Василя Кирилюка – і трьох невідомих в селі оточенців, як називали тоді червоноармійців, котрі в 1941 році залишилися в тилу німецьких військ. На відміну від тутешніх боївкарів, оточенців у селі знали тільки по іменах, не замислюючись, справжні вони чи вигадані. Не звертали чомусь уваги і на те, що за віком на солдатів строкової служби були не схожі. Наче засліпилися їхніми вельми патріотичними міркуваннями про неньку-Україну, волю її та самостійність.

Один із тих оточенців – Микола – навіть трохи жив у Новицьких. Повернувшися в 1944 році на Волинь, совєти якось надто вже демонстративно заарештували його в Олиці у райвійськкоматі (говорили, хтів "пролізти" в армію) і чи то розстріляли, чи відправили не знати куди. Другий – Гриша – загинув ще наприкінці 1943 року, коли був випадково заскочений німцями. Вів з кимось переговори. Загадковий той перемовник зумів утекти, Гришці ж – хоч круть, хоч верть. А третій оточенець, який в боївці тій начебто верховодив, хоч, вважалося, верховодою був там Кирилюк, постав перед хорлупівцями, щойно прийшли червоні, офіцером НКДБ на прізвище Целєусов. Відтак і працював у райвідділі НКДБ – КДБ в Олиці ще літ із десять, допоки не виїхав в іншу область. Саме він за день до приходу совєтів навіщось шукав по всеньких Хорлупах Василя Кирилюка, про що розповідав Новицькому, як і журналістові "Волині", Кирилюків племінник Володимир Кондрашин. Знайшов чи ні, не знає ніхто. Але й Кирилюка ніхто після того вже не бачив. Зник без сліду, хоч казали, що є десь у лісі, і Вітковський.

"Криївка" в Ківерцях під гаражем

Після служби в армії повертатися в Хорлупи, у тодішнє колгоспне безправ'я, Іван Новицький не схотів. Працював у спецзв'язку, потім, вже після виходу на пенсію, – у позавідомчій охороні на залізничній станції в Ківерцях. Оскільки під час служби в армії набув неабиякого досвіду механіка з ремонту мотоциклів, то на дозвіллі займався ще й цим. Саме це захоплення зблизило його в Ківерцях з багатьма працівниками силових, як прийнято тепер говорити, структур. За СРСР багатьом з них мотоцикли були оперативним службовим транспортом. Майстернею слугував Пимоновичу його гараж. А що гроші за тую роботу брати не вмів, але міг хіба тільки чарку з ким випити, то в гаражі, під яким і льох, частенько зберігалося не лише залізяччя.

Але того вечора, повертаючися з роботи додому, вирішив зайти з приятелем "на пиво" у залізничну їдальню. Біля неї стріли і Миколу Федонюка, котрий прямкував "на пиво" разом зі швагром, який приїхав до нього в гостину з Караганди. Познайомилися. Карагандинець в Західній Україні був уперше. До спільної розмови він, росіянин за національністю, майже не встрявав, але так сторожко дослухався до кожного їхнього слова і тримався з такою напругою, що Новицький мимоволі подумав, – або наляканий чимось чоловік, або...

Усе зрозумів, коли, почаркувавши, вийшли з їдальні і карагандинець раптом запитав: "Как у вас здєсь з бандєровцамі обстановка?". Мабуть, зі злості на тих, хто усе ще тримав наш край за "всесоюзну страшилку", як і тих, хто піддавався на їхні вигадки (вісімдесяті ж роки двадцяте століття дораховувало!), і вирішив Пимонович пожартувати. "Дньом вродє би нічєво, – відповів на російський кшталт, – а вєчєрамі, биваєт, із обрєзов єщьо пастрєлівают". Федонюк вже почвалав помаленьку додому, а почувши від Новицького про "пастрєлівают", заквапився услід і його гість. "Так, может, єщьо випьєм?" – притримав його Пимонович, і запросив до гаража. А відчинив до нього двері, – зразу ж і ляда в льох. Гість звернув на це увагу Новицького. Мовляв, під гаражем у нього схрон, де зараз "отдихают бандєровци", то поводитись треба тихо. Приятель Пимоновича, збагнувши, що до чого, тільки мовчки кивнув головою, а карагандинець зів'яв. Тим часом Новицький згадав, що "резервна" пляшка горілки – у льосі. Та й закуска – там само. Продовжуючи гру, пробурмотів сам до себе, що не годиться їм пригощатися тут, коли хлопцям внизу теж кортить. Відтак відчинив ляду. "Виходьте!" – покликав тих, що начебто сиділи внизу.

– Карагандинець, як теє почув, – розказував Пимонович, – то рвонув з гаража так, що аж засмерділо. А через якийсь час кличуть мене у відділення КДБ поремонтувати їм мотоцикла. Я ремонтую, підходить начальник відділення Корнюк і каже: "Я чув, ви когось там тримаєте у себе в погребі?" "Да, – кажу, – начальник, було дєло. Але зараз вже осінь, треба картоплю у льох засипати, то я їх випровадив"...

Волинська область

ІСТОРІЯ СВІДЧИТЬ

НЕЗЛАМНИЙ ДУХ НАЦІЇ

Дві частини першого тому (разом 1018 стор.) проекту "Міжнародний біографічний словник дисидентів" (Україна) здійснила Харківська правозахисна група. 208 біографій зібрані "в кулак". Тільки погортай, почни читати, – і завирує, закипить за кожним рядком, за кожним реченням недавнє колоніальне минуле… Епопея тих, які наважилися стати на прю із імперським чудовиськом.

Олександр ДРОБАХА,
шістдесятник, член НСПУ

Заздалегідь варто зазначити – термін "дисидент" не зовсім правильно передає суть протестного руху 50–60–70–80 років в Україні. Найзначніша частина учасників руху в Україні поряд із загальнолюдськими правами ставили проблему українського національного визволення. Отже, розкажу про це коло дисидентів, яке в моїх уяві і розумінні закарбувалось як шар суто українського національного Опору. Цю особливість українського протесту якось у нашій розмові ще в шістдесяті роки окреслив В'ячеслав Чорновіл: "Євреї хочуть їхати – це їхня справа. Ми не збираємося ні за яких обставин вдаватися до еміграції і залишати наш край напризволяще". Василь Стус у своїх нотатках також наголошує на цій думці.

Гортаю, вчитуюсь… "Словник" кидає мене у нурт спогадів… 1968 рік. Саме розпочався Києво-Вишгородський процес. Мене як свідка у справі 3-х (Назаренка, Кондрюкова, Карпенка) до зали поки що не допускають. Невесело, але тримаюся. Бачу раптом – Василь Стус. Вітаємось. Він рветься до зали… та де там!.. Ми однолітки, та Василь в моїй уяві уже в ореолі (пам'ятається його відчайдушний протестний заклик в кінотеатрі "Україна" 4 вересня 1965 року). Від нервової напруги розмова не клеїться. Та запам'ятовується назавше, коли Василь, як чарівною довбнею, мені по голові: "Ти тільки багато не говори! Ти тільки не говори багато". …Це тільки штрих того, як тоді вдалось мені не потрапити за грати.

Чим більше вчитуєшся в начебто скупі, часом сконцентровані рядки про учасників Опору, тим виразніше вимальовується загальна картина організованого протестного руху. Знав дещо до цього про підпільний Український Національний Фронт, та тільки з цього видання дізнався, що було в УНФ близько 150 чоловік (виник 1964 року в кількох областях України); що УНФ вважав себе спадкоємцем ОУН; що більше трьох років відчайдушно діяли капітан міліції Михайло Дяк, Ярослав Лесів… Трагічні долі цілих сімей, зокрема Красівських, які поклали на вівтар свободи свої життя. Не могли витерпіти ярма і потоптання національної гідності. Відомого письменника, учасника національно-визвольних змагань Зеновія Красівського (1929–1991) третину життя мордували в тюрмах. Брат його Євстахій загинув у боях з окупантом у лютому 1945, другий брат Ярослав у березні 1945 року засуджений на 20 років каторги. У квітні 1945 року засуджений за опір енкаведистам брат Мирослав. Були в Опорі 60–70-х років організації ще радикальніші, ніж ОУН, зокрема Український Національний Комітет (залучено було 58 осіб), програма якого декларувала повну національну незалежність, уряд мав формуватися з етнічних українців, неукраїнців пропонувалося виселити за межі республіки тощо. Арешти почалися в липні 1959 року. Із 20-ти засуджених двох – Б. Грицина та І. Коваль – було розстріляно.

Окрім нечисленних підпільних радикальних організацій, було багато культурологічних гуртів, у яких нерідко мистецтво, мова були зовнішнім фасадом. У дійсності це було, як у Вишгороді в 1964–1968 роках, напівпідпілля, яке закінчилося згаданим процесом (3 – засуджені, 25 проходили як свідки, допитано більше 30 осіб). У Києві, у Львові діяли з 1960 року до 1964 року клуби творчої молоді. Своєрідними протестантами були учасники відомого хору "Гомін" (діє з перервами з 1969 року донині) та Вишгородська літстудія "Малинові вітрила".

Добре висвітлено у виданні те, як у середині 70-х років минулого століття Український рух за свободу прилучився до європейського і світового контексту боротьби за людські права і вольності створенням Української Гельсинської групи.

Поколінням, які не зазнали репресій за недозовану любов до рідної землі, які народилися в Незалежній Україні, все ж знадобиться досвід учасників змагань за волю, бо проголошення Незалежности, як бачимо, не є одночасно звільненням етнічних українців.

Тільки за Президента Віктора Ющенка відзначили державними нагородами учасників українського Опору 50–60–70–80-х років. Однак фактом є те, що немало учасників боротьби за українську свободу і державність ледь зводять кінці з кінцями. А ось колишні їхні судді і кати не те що не покарані, а роблять успішну кар'єру в Україні. Згадаймо "захисника" Віктора Медведчука у справі Василя Стуса, чи суддю Київського обласного суду Григорія Зубця, який своїм присудом послав на смерть хворого на нефрит Валерія Марченка.

Щоправда київська влада виділила приміщення для Музею шістдесятників. Принагідно висловлюю ідею про перетворення музею "Визволення Києва 1943 року" у Нових Петрівцях, що під Києвом, у Музей Українських визвольних змагань.

– Не спи, наша совісте, не спи! – кажуть нам долі 208-ми. Не спіть, совісте і розуме, бо ж ваш сон породжує чудовиськ!

ЧИТАЦЬКА ПОШТА

…ЗАГОВОРЯТЬ І ДНІПРО, І ГОРИ

Володимир БАЧИН

…Буває, слухаю, порівнюючи з колишніми червоними зайдами, їхніх сучасних послідовників на чолі з Петром Симоненком. Що він тільки не верзе, але ніхто не може закрити йому пельку. Його демагогія не має меж. І можна не сумніватися: дай йому зараз владу, він почне катувати українців так само, як і його попередники.

А хто не знає, які в нас агресивні російські зайди! Живучи на українській землі, користуючись усіма її благами, вони постійно галасують, створюють різні формування, союзи, блоки, організовують всілякі протести і походи проти нас. Диво дивне: навіщо все це москалю, простій, звичайній людині? Адже його в нас ніхто ніколи не зачіпав, не гнобив… А тут раптом він почав так нас ненавидіти, і навіть не приховує своєї ненависті.

Водночас хочеться і нашу українську громаду запитати: чому вона так толерантно ставиться до російських нахаб? Адже давно відомо: такий тип відступить лише тоді, коли побачить спрямовану проти нього силу і рішучість.

Постає запитання: чому не знаходиться лідер, який зміг би нам пояснити, що годі терпеливо зносити зневагу, знущання, що пора нам перестати бути такими "демократичними", бо час уже організуватися для цілеспрямованої і рішучої боротьби з гнобителями?

Погляньмо на те, як поводяться євреї. Спробуй їх зачепити – завтра півсвіту буде репетувати про антисемітизм. І з цього приводу кожен другий єврей скаже своє слово, кожен третій напише протест, будуть і суди, і кримінали…

Часто наш супротивник воює проти нас хитрістю, підступом, солодкими обіцянками, а в нас не вистачає сили на відсіч.

Великої шкоди завдає нам і наша постійна неорганізованість. Нерідко замість того, щоб об'єднатися, ми поїдаємо один одного.

Наші вороги добре вивчили наші хиби. А коли б наші провідники (урядовці, керівники партій) викорінили з себе притаманні українству негативні риси, позбулися пристрастей, які суперечать Божим заповідям (гордість, заздрість, захланність, жадоба влади заради самої влади), то ми б давно вже мали справжню Україну, у нас давно б відпала потреба боротися за свою мову.

Колись ми кричали на Майдані, що нас багато, нас не подолати. Покричавши, заспокоїлися, ніби все вже зробили для неньки-України. А от ворог наш аж ніяк не заспокоюється на досягнутому. Він постійно пхає палиці в колеса українського воза, щоб він не міг зрушити з місця.

Проте я переконаний: час недолі нашої триватиме не вічно. "Настане суд, заговорять і Дніпро, і гори…"

м. Дрогобич, Львівська область

ПАМ'ЯТАЙ

ТРАГЕДІЯ МАЛИНА – ТРАГЕДІЯ УКРАЇНИ

13 липня 1943 року німецькі карателі за підтримки парамілітарного батальйону своїх сателітів з Луцька напали на чесько-українське село Малин (тепер Млинівського району Рівненської області), зігнали людей до дерев'яної церкви і клуні і спалили всіх живцем – чоловіків, жінок, дітей. Разом майже вісімсот п'ятдесят осіб.

Степан СЕМЕНЮК

Чехи на Волині активно долучилися до українського визвольного руху, за що їх разом з українцями і однією сім'єю євреїв д-ра Гросса спіткала ця трагедія.

Безпосереднім приводом акції німців було пограбування червоними партизанами генерала Медведєва з Цуманських лісів борошна з млина в Малині. Це був тільки привід. Справжньою ж причиною нападу німців була співпраця малинських чехів з ОУН-УПА, а лікар Гросс опікувався кожним, хто потребував медичної допомоги. Населення називало його спасителем. Тут ще в 1940 році зродилася ідея створення чеського відділу ОУН.

Хто ж привів німецьких карателів до Малина? Д. Шумук у своїй книжці "За східним обрієм" пише, що були то польські фольксдойчі. Ганка і Сандер Скленаж, які проживали в Усті над Лабою, оповідають, що був то польський парамілітарний батальйон з Луцька, і що через них попереджували малинських чехів, щоб вони припинили допомагати бійцям УПА. А як то було насправді?

Незаперечним є факт, що провокацію вчинили більшовицькі спецслужби, і вони співвідповідальні за вчинений крематорій у Малині.

Боронила село місцева боївка на чолі з районовим ОУН "Лисим". Всі загинули.

Наразі встановлено імена одинадцятьох учасників бою з карателями. Нещодавно їм поставлено пам'ятник і дві символічні могили. На пам'ятнику напис:

"Воїнам УПА, які загинули 13.VII.1943 р. в с. Малині за волю України:
1. Маховський Анатолій Н., 1924 р.
2. Гулій Петро Г., 1923 р.
3. Приступа Костянтин Т., 1903 р.
4. Бузак Никанор І., 1918 р.
5. Сіпіатула Іван М., 1918 р.
6. Дмитрук Гнат Ю., 1924 р.
7. Абрамчук Анастасій Г., 1924 р.
8. Воєвода Панас
9. Дорецький Іван Т., 1924 р.
10. Жердицький Дмитро Т., 1924 р.
11. Вознюк Дмитро Г., 1924 р.
і інші невідомі від тих, хто продовжує боротися за Незалежну Україну!"

Пам'ятник воїнам УПА, які загинули в бою з окупантами в обороні села, поставлено в кутку меморіалу за деревами, наче сховали від людського ока. Мабуть, "господарі" не дозволили поставити його на почесному місці. А при вході до меморіалу лежить інформаційна таблиця з написом, який вражає цинічною і нахабною брехнею:

"Люди! Доки б'є серце в грудях, – пам'ятайте, якою ціною щастя здобуте, пам'ятайте! Тут захоронено 850 мирних жителів, що 13.VII.1943 р. живцем спалено німецькими фашистами. 223 радянських патріотів закатованих буржуазними українськими націоналістами".

За пропозицією проф. Ю. Мостовича, малинчанина, слова "буржуазними українськими націоналістами" замазано фарбою, але їх можна прочитати.

І ані слова про оборонців Малина, ані слова про тих, хто і для чого привів німецьких карателів до Малина.

Характерно, що про малинську трагедію немає жодної згадки в УРЕ, хоча є про білоруську Хатинь і чеське Лідіце… Така коричнево-червона змова мовчання злочинців.

Трагедія Малина – то трагедія України, про неї не можна забути. Смертельний крик нещасних з вогню волає до нас: пам'ятайте і не забудьте, щоб не повторилося!

13 липня цього року виповниться 65 років малинській трагедії. Пора належно увічнити пам'ять і тих молодих повстанців-юнаків, які віддали своє життя в обороні Малина у боротьбі з карателями. Пора сказати правду про трагедію і назвати імена злочинців. Пора записати на скрижалі імена всіх загиблих, як це прийнято в усьому світі.

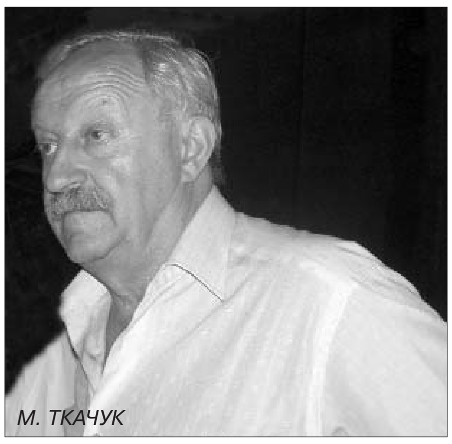
Закликаємо обласну і районну державну адміністрації Рівненщини виконати свій національний обов'язок перед замордованими і спаленими живими людьми і тими, які загинули в обороні Малина.

УРОКИ НАРОДОЗНАВСТВА

ПОВСТАННЯ ДУХУ

Нещодавно наш часопис повідомляв про створення на базі Товариства "Знання" України Народного університету українознавства. Одним із своїх головних завдань його засновники задекларували забезпечення живого спілкування провідних українознавців із слухачами.

Те, що у Народному університеті від слів відразу ж перейшли до справи, засвідчило перше заняття, що пройшло кілька днів тому.

М. ТКАЧУК

Микола ПРИБЕРЕЖНИЙ

З напутнім словом до присутніх (а в залі головними слухачами були курсанти МВС) звернувся директор Науково-дослідного інституту українознавства Міністерства освіти і науки України, доктор філологічних наук, професор Петро Кононенко, який розповів присутнім про те, звідки пішов і є народ український, про його непросту історію з великими перемогами і трагічними поразками.

Відомий дослідник українознавства розповів аудиторії про українство власне в державі і в усьому світі, зауваживши, що нині за кордоном (у 83-х країнах) мешкає понад 30 мільйонів наших співвітчизників, які на чужій землі є носіями звичаїв, традицій, мови й культури свого народу.

Петро Кононенко наголосив, що, попри труднощі й негаразди, ми маємо стати справжніми патріотами рідної України, не сподіватися на когось, а самотужки, крок за кроком, утверджувати в країні український дух, відстоювати інтереси держави, усвідомити, зрештою, хто ми є на планеті Земля, зробити все для самореалізації в ім'я свого народу. І тут, як ніколи, потрібні висока культура й інтелект нації, адже тільки завдяки цим чинникам можна стати справжнім українцем.

Другою сторінкою заняття стала зустріч з кінорежисером, лауреатом Національної премії імені Тараса Шевченка Михайлом Ткачуком.

Відомий митець не тільки коротко розкрив "творчу кухню" своєї праці над кінострічкою "Загадка Норильського повстання" (цього року виповнюється 55 літ (25 травня – 4 серпня 1953 року) з часу, коли політв'язні піднялися на організовану боротьбу за свої права), а й представив присутнім одного з героїв фільму – колишнього в'язня, учасника повстання Степана Семенюка, який нині мешкає в Зеленій Гурі (Польща).

Після цього присутні переглянули фрагменти серіалу "Загадка Норильського повстання" (фільм 1-й – "За гратами Півночі", фільм 2-й – "Вірус непокори", фільм 3 – "Повстання духу").

– Історія Норильського повстання середини минулого сторіччя була наскрізь пройнята таїною, – підкреслив Михайло Ткачук. – Навіть після звільнення у 1954–1956 роках колишні табірники не наважувалися заводити розмови про минуле, підписку про нерозголошення давав кожний із них, і страх переслідування органами КДБ тримався десятиліттями. Тема Опору в ГУЛАЗі була виключно секретною...

Передумови до створення серіалу "Загадка Норильського повстання" виникли років десять тому, коли, працюючи над історичними фільмами, автори зустрілися з колишніми політв'язнями (близько 150 осіб), які відбували своє заслання саме в Норильську.

Їхні розповіді про спротив тиранії табірної адміністрації та її добровільних помічників – кримінальних злочинців – вражали.

Навіть і зараз в це важко повірити – як у таборі особливого режиму, відірваному від усього світу тисячами кілометрів, посеред тундри, в зоні вічної мерзлоти – міг спалахнути такий масовий і організований опір? Як вдалося підняти і повести проти влади всемогутніх чекістів майже двадцять тисяч в'язнів 6-ти табірних відділень Норильська? Хто були ці неймовірно сміливі люди, які організували республіку в'язнів, що протрималася більше двох місяців?

До цієї сторінки історії Михайло Ткачук повернувся у 2003 році, коли в різних містах на теренах колишнього СРСР відзначалося 50-річчя Норильського повстання.

– Ми хотіли зрозуміти, – сказав він, – про що думали і що відчували люди різних національностей у ті далекі дні, в чому вони знаходили наснагу і силу, заради чого жертвували своїм життям...

Невипадково історики це повстання назвали "повстанням духу". Про нього згадують численні учасники з України, Грузії, Естонії, Канади, Латвії, Литви, Польщі і Росії.

"Загадка Норильського повстання" – це стрічка про силу духу, віри, прагнення до свободи. Хочеться сподіватися, що мільйони глядачів нашої незалежної держави переглянуть цей фільм, в якому багато корисного почерпнуть для себе.

А завершилося перше заняття Народного університету українознавства знайомством із заслуженим артистом України Віктором Кавуном, виконавцем відомої пісні про ще одну трагічну сторінку нашої історії – Голодомор...

НОВІ ВИДАННЯ

ЧОРНО-БІЛИЙ РЕКВІЄМ,

або МІФОЛОГІЯ МІСТА, ЯКОГО ВЖЕ НЕМАЄ

Наталка ПОЗНЯК-ХОМЕНКО

Кожне місто має свою душу. Вона живе на захаращених горищах старих будинків, де в дитинстві грався у хованки, у старій груші, яка пам'ятає ще твоїх дідусів і бабусь, у глибинах очиць давніх атлантів, які колись тримали на плечах небо, а нині – сусідський балкон, і ще в чомусь невловимому, що навіки западає в серце й оживає щемкими спогадами, щойно ти з далеких мандрів повертаєшся сюди.

Свого часу, іще наприкінці 70-х років минулого століття, відомий київський поет і журналіст Олесь Ільченко взявся фотографувати старі будинки, подільські вулички, дахи, дерева, випадкових перехожих. Наче передчував, що світ повернеться навспак і всі ці реалії, тоді ще живі, пульсуючі, сповнені таємниць, поступово почнуть витіснятися залізобетонними симулякрами зі сліпими очицями засклених стін та фальшивою посмішкою рекламних білбордів.

Але прийшов час – і вони заговорили. Заговорили своєю мовчазною мовою, зібрані поряд із київськими поезіями Олеся Ільченка в його новій книзі "Деякі сни, або Київ, якого немає", презентація якої відбулася наприкінці травня у книгарні "Є". Заговорили сильно і страшно, повертаючи читачів, приспаних гламурністю глянцевих журналів, до своєї чорно-білої правди, від якої після цього нікуди вже не сховатися:

Вертаймось в місто.
Ми до нього звикли.
Назад до алкоголів і безсонь.
Кістки мостів і хмарочосів ікла;
І біль, прикладений вночі
до тисяч скронь.

Книга "Деякі сни, або Київ, якого немає", що побачила світ у видавництві "Грані-Т", особлива не лише фотографіями чи поезіями. По-суті – це єдиний міфологічний метатекст, розбитий, як і наша пам'ять, на тисячі скалок, асоціацій, алюзій, які, наче в калейдоскопі, щоразу складаються в нову картинку. Він живе своїм життям: фотографія тут може повторюватися нескінченну кількість разів, розбиватися на фраґменти, знову зливатися в одне ціле. Так само, як і поезії: вони перетікають рядочками зі сторінки на сторінку, щоб потім зібратися воєдино, демонструючи зовсім нові грані сенсів і народжуючи бажання перечитувати їх знову і знову, доки не розчинишся в них остаточно, переходячи в іншу реальність і гостро відчуваючи біль і нерв Міста, якого вже немає і ніколи не буде.

"Деякі сни..." – одна із найяскравіших збірок Олеся Ільченка. Поблукавши в пошуках свого "Я" екзотичними столицями та еротичними візіями, він знову повернувся до того, що найправдивіше і що болить найбільше – до рідного Києва, де, за його власними словами, він останнім часом, нікуди не виїжджаючи, відчуває себе емігрантом. Ця книжка – своєрідний щоденник, сповідь Свідка, який на власні очі бачив, як помирали старі будинки і який зафіксував для нащадків цей Світ до катастрофи. Це – вирок нашому сьогоденню, і на Всевишньому Суді ці свідчення матимуть особливу вагу.

А стара груша й досі родить свої плоди. І у небі висить знак осінньої легкої павутинки. Живе Місто ще подекуди усміхається нам старечими зморшками химерної ліпнини чи проводжає прискіпливим поглядом кам'яних скульптур. Треба лише частіше відривати погляди від землі.

ВІД АВТОРА

ЖАХИ "ОЛЮДНЕННЯ"

Іван АНДРУСЯК, поет

Так уже повелося, що відколи існує преса – відтоді вона проявляє особливий інтерес не лише до "протокольного", а й до особистого життя державних лідерів. Що тут поробиш – людська цікавість вимагає подробиць... Часом із цим трапляються казуси – але нерідко це дозволяє по-новому глянути на ту чи іншу особистість.

Ось із російським тепер уже прем'єром, а тоді ще президентом нещодавно трапився казус: ЗМІ написали про те, що він нібито крадькома розлучився з дружиною Людмилою і так само таємно взяв шлюб із відомою спортсменкою і депутаткою Держдуми Аліною Кабаєвою. Одначе Путін у притаманній йому кадебістській манері ("мочіть в сортірє") чутки задавив, а газету, яка першою ризикнула цю "качку" оприлюднити, показово закрив. Ніби все так, як і слід було чекати від тоталітарної країни, – проте не зовсім... Адже знаючі люди стверджують, що "президентський гнів" до редактора закритого часопису був лише позірним (тому незабаром нібито дадуть змогу очолити нове, значно масштабніше видання), а насправді вся ця історія – "прийомчик" політтехнологів для "олюднення образу" Владіміра Владіміровіча. Бачите, мовляв: ваш, дорогі росіяни, кумир – не пам'ятник, а "нормальний мужик", "романчик закрутити" може, та ще й з такою красунею...

Невідомо, так це чи ні, – але відомо, що тепер "олюдненням образу" зайнялися й політтехнологи бєларуського "бацьки" Александра Лукашенкі. Із цим складніше – "прєдсєдатєль совхоза", щойно його обрали президентом, покинув дружину в селі виживати на жебрацьку пенсію, і до столиці подався сам. Коли ж світлина "першої леді" Бєларусі, яка доїть корову, облетіла всі світові таблоїди, – він у неї навіть оту улюблену корову відібрав! Як такий "образ" можна "олюднити" – я собі не уявляю...

Але політтехнологи Лукашенкі, мабуть, уявляють – бо останнім часом "бацька" часто з'являється на публіці в супроводі маленького хлопчика, якому на вигляд рочків близько чотирьох. І цей хлопчик називає Лукашенку... татом! Це при тому, що офіційно в Лукашенкі два сини, уже дорослі – і на публіці вони почали з'являтися так само віднедавна: Віктор став помічником президента з питань національної безпеки, а Дмитро очолив президентський спортклуб. Хто ж тоді цей малюк і звідки він взявся?

Виявляється, ще 1994 року, коли Лукашенка очолив країну, він доручив міністерству охорони здоров'я підібрати собі особистого лікаря – однак вимоги стосувалися не фаху й кваліфікації, а... зовнішності. Звісно, цим лікарем мусила бути молода жінка! Вибрали таку собі Ірину Абєльську, яка й стала не так лікарем, як громадянською дружиною "бацькі" й восени 2004 року народила йому сина. Ставлення Лукашенкі до Абєльської, як стверджують свідки, людяним назвати тяжко – "гей, ти", "подай-принеси". Однак дитина відтепер його супроводжує – за задумом політтехнологів, вигляд президента з маленьким сином має додавати народові впевненості у майбутньому...

Не знаю, як у вас, шановний читачу, а в мене – слів нема!

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк,

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua
Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 3б, м. Київ, тел./факс 235-37-61
Головний редактор Михайло Сидоржевський

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"
Замовлення №
Наклад 7 000 примірників
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9